

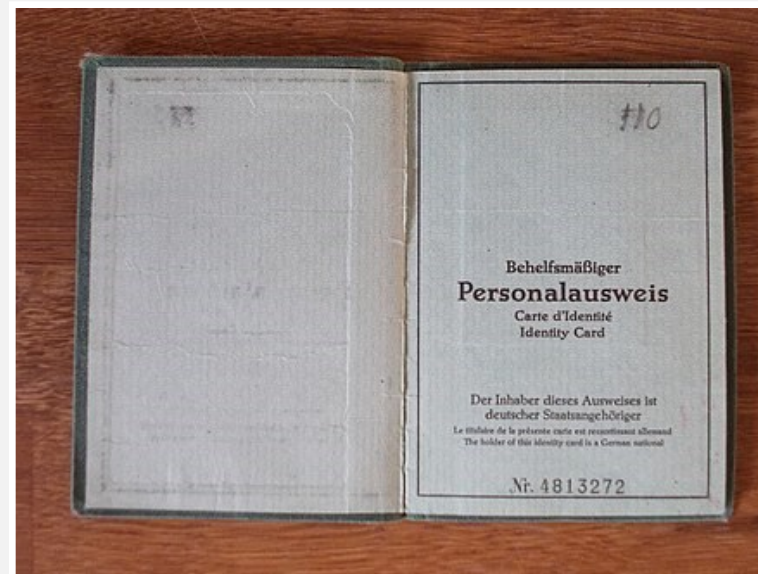
**BERLÍN 1949-1961,
ÚTĚKY A
PŘEKRAČOVÁNÍ
HRANICE**

Kryštof Vítek

BERLÍN PO I. BERLÍNSKÉ KRIZI

- Problematika právního statusu Berlína
- SRN i NDR ústava si nárokuje právo na *Greater Berlin*
- Zůstává okupovaným územím pod formální suverenitou spojenců
- **V. Berlín**
 - I. hlavním městem pro NDR → nebylo v souladu s okupačním statusem Berlína jako celku
- **Z. Berlín**
 - I. Pasy západoberlíňanů od SRN → neuznáváno NDR
 - II. „Berlínské“ průkazy totožnosti

MIGRACE MEZI ZÁPADNÍM A VÝCHODNÍM BLOKEM - OBECNĚ

Emigranti:

- mladí lidé pod 25 let s nadprůměrným dosaženým vzděláním → „*Brain drain*“
- 1949-1960, 4,3M osob opustilo Východní Německo
- V. Německo → chabý počet lidí v produktivním věku

Překračování hranic:

- do roku 1953 snadné překračování hranic
- „*Brain drain*“ → reakcí ***The Inner German border***

MIGRACE MEZI ZÁPADNÍM A VÝCHODNÍM BLOKEM - BERLÍN

- představoval skulinu v systému
- „přítomnost otevřené a v podstatě nekontrolované hranice mezi socialistickým a kapitalistickým světem v Berlíně nevědomky podněcuje obyvatele k provedení srovnání mezi oběma částmi města, což bohužel ne vždy dopadne ve prospěch demokratického [východního] Berlína.“
- chodci a cestující z metra S-Bahnu bez povšimnutí

PENDLEŘI

- osoby žijící v jedné části města a pracující nebo pobírající dávky v části druhé
- Největší skupina pendlerů směřujících z V na Z
 - Práce v Z. Berlíně lákavá i přes zastávání hůře placených míst v porovnání se Z Němci
- Pro NDR nepřijatelné → zahájena proti nim kampaň
 1. Zastavit úbytek kvalifikovaných sil
 2. Vybrat devizové prostředky

PŘED STAVBOU BERLÍNSKÉ ZDI

- Uzávěra hranic v kontextu události před stavbou zdi již několikrát (1953, 1957, 1960)
- Léto 1961 → na hranicích okolo z. Berlína „namátkové kontroly“
- Vznik vojensky střežené hranice kolem Z. Berlína → procházela i středem města
- Západoberlíňané do V. Berlína pouze díky vyplnění speciální propustky
- pro obdržení propustky speciální výdejové místo v Z. Berlíně → neexistovalo
 - Znamenalo by nepřímé uznání NDR

ZDROJE

- Limbach, Eric H. *Unsettled Germans: The Reception and Resettlement of East German Refugees in West Germany, 1949-1961*. Michigan State University. History, 2011.
- NIGRIN, Tomáš. *Izolovaný ostrov: Západní Berlín a jeho proměny po stavbě Berlínské zdi / Tomáš Nigrin*. 2013. ISBN 9788073635732.
- Stephen Kinzer, „Berlin Mayoral Contest Has Many Uncertainties,“ *The New York Times*, Dec. 1, 1990.
- Dale, Gareth (2005). *Popular Protest in East Germany, 1945–1989: Judgements on the Street*. Routledge. ISBN 978-0-7146-5408-9.